

EVRENSEL TASARIMDA TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR

ÖZET BİLDİRİLER KİTABI

UKEM

4-5 Mayıs 2023

Konya Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

Konya/TÜRKİYE

www.ukem.org

5. ULUSAL ENGELLİLEŐTİRİLENLER SEMPOZYUMU

"EVRENSEL TASARIMDA TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR"

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ABSTRACT BOOK

4-5 MAYIS 2023

ONLINE

ISBN: 978-625-7327-05-3

Konya Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

yayın tarihi: 22.05.2023

YAŞLILARIN YAŞAM KALİTESİNİ YÜKSELTMEYE YÖNELİK BİR STÜDYO ÇALIŞMASI

Zafer KUYRUKÇU ¹, Raziye ÇINAR ²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Mimarlık Bölümü, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Konya Teknik Üniversitesi, Konya, Türkiye, zkuyrukcu@ktun.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Mimarlık Bölümü, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Konya Teknik Üniversitesi, Konya, Türkiye, arch.raziyecinar@gmail.com

ÖZET

Günümüzde tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de tıbbi koşulların gelişmesiyle yaşam süresi uzamış ve yaşlı nüfusta artış olmuştur. Bunun neticesinde yaşlı bakım evleri, üzerinde çalışılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bakacak kimsesi olmayan yalnız kalan yaşlıların istekleri doğrultusunda veya mecburiyetten barınmak zorunda kaldıkları, onlara birtakım hizmetler sunan kamu eliyle veya özel kurumlar tarafından işletmesi yapılan binalara 'huzur evi' veya 'yaşlı yurdu' denilmektedir. Geçmişte huzur evine gitmek bir çaresizliğin gösteresiyken günümüzde bu yapıların tasarımında önemli gelişmeler yaşanmış, huzurevi kavramı değişerek gelişmiş, yaşlıların sadece barınma gereksiniminden öte akranları ile kendilerini ev ortamında hissedebilecekleri fiziksel ve sosyo-kültürel açıdan yeterli, mutlu olabilecekleri mekân kalitesi yüksek 'yaşlı yaşam ve bakım merkezleri' tasarlanmaya başlanmıştır. Ancak ülkemizde halen bu yapıların örneği oldukça azdır. Hâlbuki yaşlılık fiziksel olarak gücün azalmasına paralel olarak ruhsal olarak da hassas ve zayıf bir dönemdir. Bu dönemde yaşlıların yaşam kalitesinin artırmak amaçlı mutlu olacakları mekânlar tasarlamak, biz mimarların görevidir. Yaşlı yaşam merkezlerinin mekânsal yapısı ve organizasyonu, bireyin sosyal ve fiziksel faaliyetlerini sağladığı ölçüde başarılı sayılmaktadır. Şüphesiz tasarımcı olarak bizim görevimiz bu insanların ömürlerinin son dönemlerini mutlu bir şekilde geçirebilecekleri yapılar tasarlamaktır. Mimarlığın bu duyarlılığı anlaması ve çözüm üretmesi gerekmektedir. Bu sorundan yola çıkarak 2023 Güz Dönemi Stüdyo 7 Atölyesi'nde yaşlıların kendilerini adeta evlerinde hissedebilecekleri, gerekli bakım ve tedavi ile yaşam kalitelerinin artırılacağı bir yaşlı yaşam merkezi tasarlanması amaçlanmıştır. Bu çalışmada 2023 Güz Dönemi Stüdyo 7 Atölyesi'nin öğrenci projeleri, mimari tasarım süreci ve final ürünleri sunulacaktır. Öğrencilerden çevre ile bütünleşik, yaşlıların bireysel ve sosyal gereksinimlerini karşılayan rehabilitasyon hizmeti veren, açık, yarı açık/yarı kapalı ve kapalı mekânlardan oluşan, 'ziyaretçi dostu' bir yaşlı yaşam ve bakım merkezi tasarlamaları istenmiştir. Atölyenin ilk haftalarında öğrencilere konuyla ilgili veri toplamak ve ihtiyaç programını oluşturmak amaçlı 65 yaş üstü yaşlıların fiziksel, sosyo-kültürel ihtiyaçları analiz edilmiş, ülkemizde ve dünyada tasarlanan yaşlı bakım merkezlerinin projeleri okunarak projenin ihtiyaç programı oluşturulmuştur. İhtiyaç programı belirlendikten sonra çevre analizlerine başlanmıştır. Proje tasarım alanı olarak, kent merkezine yakın, şehrin en yeşil alanı olan Meram bölgesinde doğayla iç içe 100.000 m²lik geniş bir arazi belirlenmiştir. Projeye ilgili ana tasarım kararları verilirken çevre analizlerine devam edilmiş, kentle ve kentliyle bağ kurabilen ziyaretçi odaklı doğayla iç içe bir yaşam merkezi tasarlamaları istenmiştir. Sınıf içi kritikleri sürerken projelerde dikkat edilen nokta sadece mekânsal gereksinimlerin çözülmüş olması değil mekânsal ve çevresel kalitesi yüksek, doğayla bütünleşebilen sosyal-rekreatif alan bakımından zengin projelerin üretilmiş olmasıdır. Bu amaçla alana geziler yapılmış, arazi ve çevre bağlantısı analiz edilmiş, konuyla ilgili sınıf içi sunumlarla süreç desteklenmiştir. İlerleyen haftalarda önerilen projenin 2 boyutlu ve 3 boyutlu sunumları istenerek kritiklere süreç ilerletilmiştir. Proje süreci 2 vize ve final teslimi olarak nihayettendirilmiştir. Dönem sonu üretilen projelerden öğrencilerin konuya karşı hassas ve duyarlı yaklaştığı mekânsal olarak yeterli, çevreyle bağ kuran, ziyaretçi odaklı, yaşlı bireylerin sosyalleşebilecekleri alanlar sunan, doğayla bütünleşik projeler önerdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Bakım Evleri, Huzurevi, Yaşlı Yaşam ve Bakım Merkezi, Mimari Tasarım Ölçütleri